

patriot

5/2022

vychází 24. července 2022

ÚVODEM... v současných horkých dnech by bylo vhodné najít si trochu stínu a chladu. A samozřejmě vhodná témata. V opačném gardu s účastníky Cimrmanova Dobytí severního pólu bychom si tak mohli povyprávět o zimní kráse okenních skel, o zážitcích z bruslení, o medvědech (s vyzvednutím předností ledního) nebo o tom, že Mráz je nejlepší děda. Je však nezbytné předpokládat, že ne všichni čtenáři tomuto druhu humoru porozumí a jistě se najdou i tací, kteří by nás obvinili z nějaké té propagandy kvůli dědovi Mrázovi. Ti rozumnější si o této mytologické postavě ruských legend a bratru boha Vichra raději něco přečtou. A pak také samozřejmě o temelínském čp. 13. ☺

Číslo popisné 13 „U ZBÍRALŮ“.

Záznamy o původu chalupy se mi nepodařilo dohledat. Z příjmení Zbíral se připomíná v roce 1733 jistý Martin Zbíral, myslivce z Temelína.

Matriky dále prozradily Jana Zbírala s manželkou Annou a čtyřmi dětmi, Alžbětou, Magdalenou, Jakubem a Janem.

Na čp. 13 se dále uvádí kolář Jan Zbíral s manželkou Annou, dcerou Jakuba Pelikána z Albrechtic. Z tohoto vztahu se narodilo osm dětí.

Vdova po Janu Zbíralovi Anna se provdala za Josefa Chybu, po jeho smrti (1789) se provdala téhož roku za vdovce Jakuba Vaňka, který se tak na krátký čas ujal i chalupy.

Chalupu následně převzal dědic

Jakub Zbíral (*1770), který ji dle smlouvy z roku 1802 postoupil svému mladšímu bratru Josefovi (*1776). Důvodem bylo to, že Jakub získal od vrchnosti nové místo za 100 zl. s výměnkem pro matku a s podíly z dědictví.

Novým hospodářem se tak stal Josef Zbíral (1776-1829). Ten se v roce 1804 oženil s Johanou, dcerou zemřelého Petra Kalouse ze Lhoty. Johana měla s Josefem sedm dětí.

Po Josefovi zdědil chalupu jeho syn František Zbíral za 117 zl. a 21 kr. Dále vyplácel podíly sourozencům Marii, Anně, Kateřině, Alžbětě a Josefovi po 17 zl. 52 kr.

František Zbíral (1809-1850) v roce 1837 pojal za manželku Marii, dceru temelínského sedláka z čp. 1 Jana Kalce (Kadlece). Marie však zemřela již v roce 1839 a z tohoto svazku se nenarodily žádné děti. Tři měsíce po smrti Marie se František Zbíral oženil podruhé, manželkou se mu stala Kateřina, dcera Bartoloměje Shrbeného, sedláka z Temelína čp. 2. Nevěsta dostala věnem 150 zl. Ani z tohoto vztahu matriky nezaznamenaly žádné potomky. V roce 1841 se tak vdovec František oženil potřetí, tentokrát se jeho partnerkou stala Anna Petříková (vdávala se z čp. 35), dcera domkáře Matěje Petříka z Kaliště čp. 63. Z tohoto svazku vzešly tři děti, Václav, František (*1845) a Veronika.

Po smrti Františka Zbírala (1850) se vdova Anna v roce 1852 vdala za Františka Hniličku, pacholka z Křešovic. Narodily se jim dvě děti. Na čp. 13 společně hospodařili až do plnoletosti F. Zbírala.

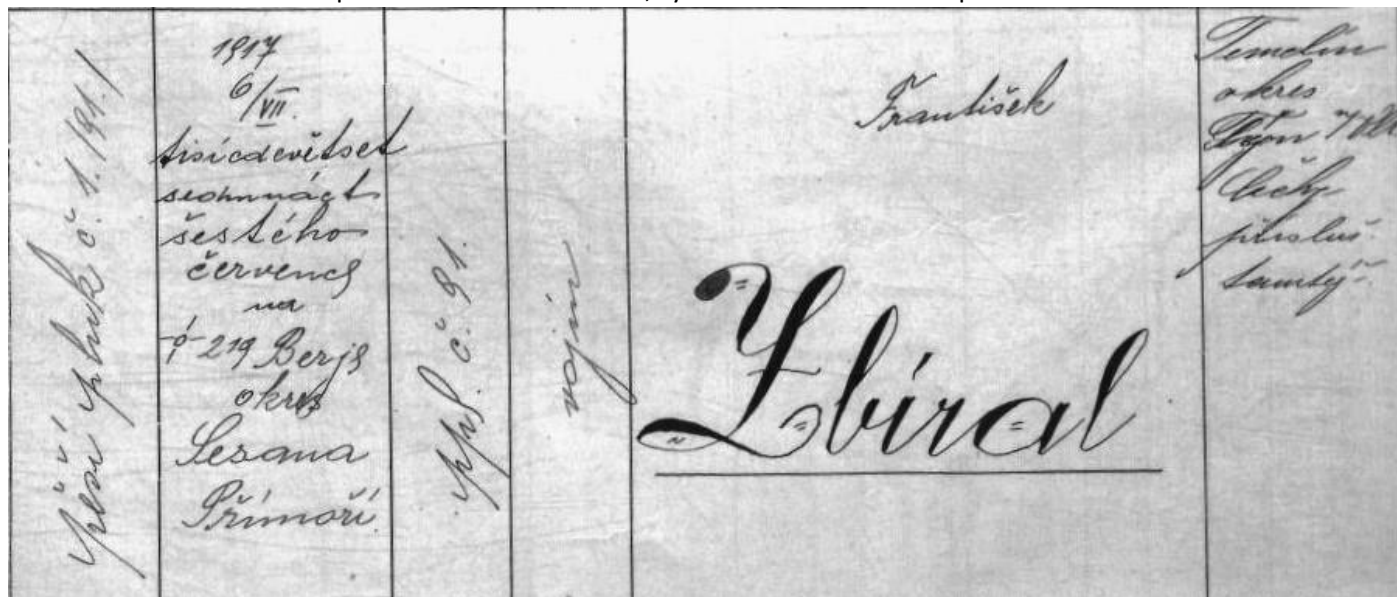

čp. 13 na fotografii z roku 1950

Zedník a domkář František Zbírál (1845-1914) se v roce 1881 oženil s Kateřinou Havlátkovou, dcerou Josefa Havlátky, domkáře z Podhájí čp. 15. Z tohoto vztahu se narodily čtyři děti.

Chalupu převzal další z nositelů jména František Zbírál (1884-1917). Ten v roce 1911 vstoupil do svazku manželského s Annou Profantovou, dcerou Václava Profanta ze Sedlce čp. 26. Narodily se jim tři děti. František Zbírál padl jako voják 9. setniny 91. pěšího pluku 6. července 1917, pochován je v Brje (Sežana-Přímoří), Slovinsko.

Vdova Anna se v roce 1920 provdala za Josefa Holuba, syna Františka Holuba z čp. 42.

Chalupu převzal jediný syn Josef Zbírál (*1911). Oženil se roku 1933 s Annou Fikotovou z Kočina, s níž měl tři děti, Josefa, Ladislava a Martu.

Stavení mělo do roku 1912, kdy vyhořelo, doškovou krytinu.

Zastavěná plocha s nádvořím měřila v roce 1837 53 sáhů, v roce 1903 to byly 2 ary 05 m², v roce 1935 pak 3 ary 16 m². Pozemků k čp. 13 patřilo v roce 1916 – 50 arů, 1923 – 2 hektary a 83 arů, 1935 – 3 hektary a 87 arů.

(zdroj: Jan Petřík, Rodový katastr obce Temelín / matriky SOA Třeboň / Jan Bartuška, Temelín v proměnách času / gruntovní kniha Velkostatek Neznašov, Temelín, 1784 – 1880 / Pamětní knihy obce Temelín / Druhopsis knihy zemřelých pěšího pluku č. 1 (bývalého 91. a stř. pl. 29. / foto: archiv obce Temelín / Digitální studovna Ministerstva obrany ČR.)

Z TISKU...

V dřívějších letech (v 19. století) vypravovalo se v Písku o loupežnicích, kteří se na horách zdržovali. Po třicetileté válce pobíhali takoví lidé, buď zběhlí vojáci aneb takoví, kteří ze zoufalství své živnosti opouštěli. Z neznámé příčiny jmenování Petrovští a tak se říkávalo i později loupežníkům. L. 1688 proslýchalo se, že jsou na horách a trousila se ta pověst (jistě z nějaké promyšlené příčiny), až došla i krajských. Tito pak nařídili úřadu, aby prohledali bedlivě hory, jestli se v nich nějaký poběhlý lidé neb Petrovští zdržují. Ti tam vyslali (1688 na počátku září) pojezdného s hajnými, ale nenalezeno nic, toliko zvěděli, že těm podobní taškáři a kapsáři se Temelíně u krčmáře Špačka zdržívají. Jisto však jest, že r. 1689 paliči a škůdci v okolí se procházeli. Avšak u lidu se tato pověst stále udržovala a rozprádala.

(zdroj: SEDLÁČEK, August Sedláček, Dějiny královského krajského města Písku nad Otavou, díl I. a III. / obrázek: Večeře francouzských paličů v hostinci u Tlustého Špačka v Temelíně 1689, výmalba sálu Temelínské hospody)

ZÁVĚREM...

Budete-li mít náladu a potřebnou dávku odvahy, sledujte stránky Patriot na sociální síti FB, abyste o nic nepřišli. ☺
Uvítáme jakékoliv historické materiály vztahující se k Temelínu a okolí. Děkujeme, že nás čtete.

Obecně lidé takové ty věci, co jsou malým písmem, nečtou. Takže bych si tady mohl psát, co chci a nikdo by to stejně nečetl. Nicméně právě tím nejmenším písmem jsou sdělovány (jistě ne zcela náhodou) ty nejdůležitější informace. Všechny údaje zveřejněné v tomto listu jsou navzdory mému nejlepšímu snažení bez záruky. List je soukromým elektronickým médiem, za jeho případnou tištěnou distribuci nenese autor žádnou odpovědnost. Patriot a jeho části je možno bezplatně dále šířit - což však neznamená, že bych se nějak úporně bránil drobným příspěvkům a darům ☺. V každém případě za přízeň děkuje Ondřej Klempíř. Kontakt: e-mail: klempondr@seznam.cz. Vychází tak nějak občas, ale většinou pravidelně nepravidelně.